

Energiemarkt moet niet op landsgrenzen stuiten

George H.B. Verberg

Marktwerking in de energiesector moet behouden blijven en verbeterd worden; netwerkbedrijven dienen onafhankelijk te opereren; de markt kan efficiënter in de sector en in bedrijven bevorderen maar marktwerking mag niet als instrument en doel op zichzelf gehanteerd worden – zie hier de conclusies van het zogenoemde Helios-beraad die Wouter van Dieren op de Opiniëpagina van 8 november uiteenzette en waar Sweder van Wijnbergen twee dagen later op de Opiniëpagina in negatieve zin overheen walt. Hij gaf echter een verkeerde voorstelling van zaken.

Een (van staatswege) in elkaar gezet 'Nationaal Energiebedrijf' is niet aan de orde. Wel moet zowel op landelijk als op Europees niveau een gelijk speelveld zijn. Minister Brinkhorst zet de Nederlandse energiebedrijven op een structurele achterstand ten opzichte van buitenlandse, door maatregelen af te dwingen die uitgaan boven de geldende Europese regels, gedreven door zijn overtuiging dat de Nederlandse energiebedrijven toch te klein zijn voor Europa. Dus moet hij verhinderen dat buitenlandse partijen bij privatisering de netwerken in handen krijgen. Dit is in strijd met de economische praktijk om marktpartijen zelf te laten beslissen hoe men het beste in een markt met een *level playing field* kan opereren, inclusief de mogelijkheid van vrijwillige eigendomssplitsing. De overheid moet daar verre van blijven.

De 'concurrentiewaakhond' NMA moet, bij de beoordeling van eventuele door de marktspelers beoogde fusies, de relevante energie-

markt op Europees niveau situeren en niet de Nederlandse landsgrenzen als het einde van de wereld beschouwen. De Nederlandse energiemarkt moet open blijven en meedoen aan de Europese. Zo kan er wellicht wel een Europese middenmoter, met het hoofdkantoor in Nederland, ontstaan (hetgeen iets anders is dan het van overheidswegen creëren van een 'nationaal bedrijf').

De consument heeft behoefte aan energie die schoon, betaalbaar en betrouwbaar is, de drie hoofddoelstellingen van goede energievoorziening waar onderling spanning tussen bestaat. Een Nederlands bedrijf komt eerder tot een goede uitkomst van die balanceer-

Marktwerking mag geen doel op zichzelf zijn

kunst dan indien die afweging zou worden gemaakt in andere landen. Vergissen we ons hierin, dan zullen de Nederlandse consumenten bij een niet-Nederlands bedrijf gaan winkelen. Electrabel, E.ON, RWE, ze zijn welkom. Maar dan niet op de manier van Brinkhorst.

Het is echter wel oppassen, want het Frans/Belgische Electrabel Nederland geeft zijn onderzoeksopdrachten niet of nauwelijks aan de KEMA, maar aan België, en het wil ook uitstappen als aandeelhouder van de KEMA. Ook ECN zal van een kaalslag onder de Nederlandse energiebedrijven de wrange vruchten plukken. Er is een wereldenergietoestand ontstaan waarbij het urgent wordt eigen energie-

bedrijven te hebben met voldoende gewicht, teneinde de energietransitie waartoe onze energiebedrijven bereid zijn, te versnellen en te intensiveren.

Zonder de splitsingswet is het binnenlandse speelveld al veel gelijklijker dan in veel andere Europese landen. Kosten noch moeite worden met de wet gespaard. Voor zo'n 500 miljoen euro per jaar (plus nog eens een gereede kans op een aan Amerikaanse partijen te betalen schadevergoeding, die kan oplopen tot zo'n 4 à 5 miljard euro) moet een gedwongen eigendomssplitsing worden gerealiseerd. Baten heeft de minister niet kunnen laten zien. Kwalitatieve termen als 'kruissubsidies voorkomen', zonder dat er ook maar één serieus voorbeeld is aangedragen, moeten dergelijke bedragen rechtvaardigen. Er wordt met geld gesmeten dat door de consument moet worden opgebracht.

Als de politiek niet wil dat netwerken in handen kunnen komen van buitenlandse bedrijven, maar het Nederlandse bedrijf wil wel privatiseren, dan moeten de aandeelhouders ervoor zorgen dat het netwerk wordt afgeschermd. Het is dan aan aandeelhouders en bedrijven (de marktpartijen) om zelf te bepalen of de kosten van de splitsing opwegen tegen de vermeende voordelen van de privatisering, op het moment van eigen keuze. De voorgestelde wet is derhalve niet nodig en het Helios-Manifest maakt dat duidelijk.

George H.B. Verberg is oud-hoofddirecteur N.V. Nederlandse Gasunie en oud-directeur-generaal van energie bij het ministerie van Economische Zaken.

• WWW.NRC.NL/OPINIE : stukken van Van Dieren, Van Wijnbergen en Brinkhorst